

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра філософії

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Логіка»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків 2022

Силабус навчальної дисципліни «Логіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 12 с.

Розробники:

О.Г. Данильян, доктор філософських наук, професор,
С.В. Качурова, кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри
філософії

Затверджено на засіданні кафедри філософії

(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Оновлено на засіданні кафедри філософії

(протокол № 17 від 21 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – О.Г. Данильян, доктор філософських наук, професор

Данні про викладача

Назва навчальної дисципліни	Логіка
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Качурова Світлана Володимирівна, кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії.
Контактний телефон	057 704-92-84
E-mail	s.v.kachurova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Вивчаються принципи та закономірності логічного мислення, вміння і навички коректного мислення, роз'яснення і переконання, ведення дискусії, розпізнавання, виправлення і усунення мимовільних і навмисних логічних помилок. Знання, представлені в курсі логіки, є науково-методологічною основою всіх навчальних дисциплін без винятку, а також – запорукою формування правильного мислення людини в цілому. Базові знання, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни «Логіка», покликані сприяти освоєнню дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування і розвиток логічної культури майбутніх юристів і їх предметних компетентностей у сфері інтелектуальної правничої діяльності.

Завдання:

- засвоєння знань про предмет логіки, її основні категорії, специфіку історичного розвитку логіки як науки, її основні напрямки;
- оволодіння знаннями про логічні форми думки, правила їх побудови та

їх види;

- засвоєння знань про логічний процес виведення, правила виводу, структурні різновиди умовиводів та методи міркування;
- формування вміння використовувати логічні закони і правила щодо побудови та аналізу понять, суджень, умовиводів, гіпотез, доведень, норм права;
- забезпечення оволодіння засобами традиційної й сучасної логіки в аналізі думок, висловлених природною мовою;
- надання системи теоретичних знань про логічні прийоми і операції, які необхідні для логічної та аргументованої мови;
- оволодіння засобами розкриття протиріччя в текстах з питань права, спростовування аргументів, висунутих в процесі доведення;
- формування умінь і навичок логічно правильного застосування офіційних документів: постанов, рішень, версій, договорів, угод і т. ін.;
- забезпечення уміння аналізувати логічні помилки в текстах з питань права; оволодіння логічною теорією доведення, гіпотези, їх видів, методів та логічних правил ведення спору.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: -.

Кореквізити: «Історія держави і права зарубіжних країн», «Теорія держави і права», «Українська культура», «Економічна теорія».

Постреквізити: «Конституційне право», «Теорія міжнародних відносин», «Основи геополітики», «Соціально-політичні студії», «Історія держави і права України», «Філософія».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Роскривати особливості абстрактного мислення та його прояви в мові.

РН НД 2. Здійснювати аналіз традиційних теорій поняття, судження, умовиводу, гіпотези, доведення та ін.

РН НД 3. Демонструвати розуміння логічних законів і правил щодо побудови та аналізу понять, суджень, умовиводів, гіпотез, доведень, норм права.

РН НД 4. Демонструвати навички користування засобами традиційної й сучасної логіки в аналізі думок, висловлених природною мовою.

РН НД 5. Інтегрувати різні методи наукового аналізу.

РН НД 6. Демонструвати розуміння сутності та значення законів логіки для правознавства та юридичної практики.

РН НД 7. Демонструвати знання категорій логіки, їх призначення і функції, правила умовиводу і доказу, логічні способи доведення і спростування, прийоми ведення дискусій та полеміки.

РН НД 8. Демонструвати спроможність логічно правильно мислити, оцінювати і аналізувати істинність або хибність висловленої думки.

РН НД 9. Застосовувати знання з логіки в професійній діяльності.

РН НД 10. Інтегрувати знання щодо концептуальній основи логічного підходу до дослідження правової реальності.

РН НД 11. Демонструвати основні форми фіксації і формалізації знань.

РН НД 12. Здійснювати перехід від емпіричного рівня пізнання до теоретичного.

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ з/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1.	Предмет і значення логіки. Мислення і мова.	Предмет і значення логіки. Мислення і мова.	6
2.	Поняття. Логічна характеристика понять. Види понять. Відношення між поняттями. Логічні операції з поняттями.	Поняття. Логічна характеристика понять. Види понять. Відношення між поняттями. Логічні операції з поняттями.	8
3.	Судження. Загальна характеристика судження. Прості судження. Судження.	Судження. Загальна характеристика судження. Прості судження. Судження.	8

	Складні судження. Модальні судження. Основні закони логіки.	Складні судження. Модальні судження. Основні закони логіки.	
4.	Умовивід. Загальна характеристика умовиводів. Види умовиводів. Безпосередні умовиводи. Дедуктивний умовивід. Недедуктивні умовиводи.	Умовивід. Загальна характеристика умовиводів. Види умовиводів. Безпосередні умовиводи. Дедуктивний умовивід. Недедуктивні умовиводи.	12
5.	Доведення і спростування.	Доведення і спростування.	8
Усього			42

**Види навчальних занять і самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ з/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1.	Предмет і значення логіки. Мислення і мова.	Предмет і значення логіки. Мислення і мова.	10
2.	Поняття. Логічна характеристика понять. Види понять. Відношення між поняттями. Логічні операції з поняттями.	Поняття. Логічна характеристика понять. Види понять. Відношення між поняттями. Логічні операції з поняттями.	20
3.	Судження. Загальна характеристика судження. Прості судження. Судження. Складні судження. Модальні судження. Основні закони логіки.	Судження. Загальна характеристика судження. Прості судження. Судження. Складні судження. Модальні судження. Основні закони логіки.	20
4.	Умовивід. Загальна характеристика умовиводів. Види умовиводів. Безпосередні умовиводи. Дедуктивний умовивід. Недедуктивні умовиводи.	Умовивід. Загальна характеристика умовиводів. Види умовиводів. Безпосередні умовиводи. Дедуктивний умовивід. Недедуктивні умовиводи.	20
5.	Доведення і спростування.	Доведення і спростування.	12
Усього			82

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти здійснюється у таких формах:

- виконання домашніх завдань (визначаються завданнями для семінарських занять), підготовка до семінарських занять;
- доопрацювання матеріалів лекції за допомогою комп'ютерного навчального курсу;
- робота в інформаційних мережах;

- опрацювання додаткової літератури;
- опрацювання першоджерел;
- складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення;
- створення портфоліо начального курсу та його презентація;
- підготовка та написання реферату;
- підготовка есе з проблемних питань;
- участь у роботі студентського наукового гуртка чи проблемної групи;
- підготовка тез доповіді та участь у наукових конференціях;
- розробка кейсів;
- анотування та реферування навчальної літератури, наукових джерел із навчальної дисципліни «Логіка»;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та заліку;
- складання бібліографії;
- інші здобутки, що підтверджені документально (грамоти, дипломи тощо).

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної
дисципліни:**

Література

Гвоздік О.І. Можливості використання формалізованої дедукції у слідчій практиці // Філософські проблеми права та правоохоронної діяльності співробітників ОВС. К.: Українська академія внутрішніх справ, 1995. С. 132 – 147.

Дуцяк І. З. Логіка: підручник. К.: Знання, 2010. 406 с.

Жеребкін В. Є. Логіка: підручник К.: Знання, 2008. 255 с.

Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна): підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 536 с.

Конверський А. Є. Логіка: Підручник для студентів юридичних факультетів. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 304 с.

Логіка : підручник / О. М. Юркевич, С. В. Качурова, О. П. Невельська-Гордєєва та ін.; за заг. ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2022. 220 с.

Логіка в запитаннях та відповідях: за списком екзаменаційних питань 2018/2019 навчального року з вирішенням практичних завдань до іспиту: навч. посіб. для студ., що готуються до іспиту з логіки Д. О. Войтенко, С. В. Качурова, О. П. Невельська-Гордєєва; за ред. О. П. Невельської-Гордєєвої. Харків : Право, 2019. 126 с.

Логіка: підруч. для студ. вищих навч. Закладів / В. Д. Титов, С. Д. Цалін, О. П. Невельська-Гордєєва та ін.; за ред. В. Д. Титова. Х.: Право, 2005. 208 с.

Логіка: посіб. для підготовки до іспиту / Юркевич О. М., Павленко Ж. О., Невельська-Гордєєва О. П. та ін. / відп. ред. О. М. Юркевич. – 2-те вид., випр. та доп. Харків : Право, 2018. 132 с.

Логіка: Хрестоматія / авт.-упор. С. Д. Цалін. – 3-те вид., переробл. і доповн. Х.: Факт, 2010. 864 с.

Логічне знання для вирішення ТЗНПК. Навчальний посібник для студентів, що готуються до вступних випробувань за технологією ЗНО для вступу на другий (магістерський) рівень / уклад.: Д. О. Войтенко, С. В. Качурова, О. П. Невельська-Гордєєва; за ред. О. П. Невельської-Гордєєвої. 3-ге видання, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 202 с.

Логічне знання для вирішення ТЗНПК: навч. посіб. для студ., що готуються до вступ. випробувань за технологією ЗНО для вступу на другий (магістер.) рівень / Войтенко Д. О., Качурова С. В., Невельська-Гордєєва О.П. за ред. О. П. Невельської-Гордєєвої. Харків: Право, 2019. 194 с.

Мозгова Н. Г. Логіка. К.: Каравела, 2006. 248 с.

Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Логіка» (відповідно до вимог ECTS) для студентів I курсу / уклад.: О. Г. Данильян, О. М. Юркевич, Е. А. Кальницький та ін. Харків : Право, 2020. 110 с.

Поперечна Г. А. Логіка. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. 80 с.

Тофтул М. Г. Логіка. К.: Академія, 2012. 336 с.

Хоменко І. В. Логіка – юристам: підруч. К.: Юрінком Інтер, 2007. 224 с.

Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика: Підручник. К.: Центр уч. літ., 2010. 400 с.

Цалін С. Д. Логічний словник-довідник: – 4-те вид., виправл. і доповн. Х.: Факт, 2006. 400 с.

Щербина О. Логіка для юристів / – 2-ге вид. К.: Юрид. дум, 2007. 264 с.

Юридична аргументація. Логічні дослідження : монографія / О. М. Юркевич та ін. / за заг. ред. О. М. Юркевич. 2-ге вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2015. 336 с.

Юркевич О. М., Павленко Ж. О. Підготовка до складання ТЗНПК в завданнях та рішеннях: логічний підхід: навч. посіб. 4-е вид., доп. та перероб. Харків: Контраст, 2022. 236 с.

Logic : training manual for test and examination preparation / O. G. Danilyan, O. M. Yurkevych, Zh. O. Pavlenko and otherst. – Kharkiv : Pravo, 2022. 138 p.

Logic : study guide for students of the first (bachelor's) higher education level branch of knowledge 08 "Jurisprudence" specialization 081 "Law", branch of knowledge 29 "International relationships" specialization 293 "International law" / comps.: O. G. Danilyan, O. M. Yurkevych, E. A. Kalnytskyi and others. – Kharkiv : Pravo, 2022. 106 p.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>.

Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.

Офіційний веб-сайт українського інституту національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/>.

Офіційний веб-сайт інституту філософії імені Г. С. Сковороди. URL: <http://www.filosof.com.ua/>.

СЕНМК

Стандартизований навчально-методичний комплекс кафедри філософії.
URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/120-kafedra-filosofii.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати практичні заняття; систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Для кращого засвоєння знань бажано зробити конспект лекційного матеріалу. При підготовці до практичних занять необхідно давати розгорнуті відповіді на питання планів цих занять, використовуючи список рекомендованої літератури. Якість засвоєння тем дисципліни бажано перевіряти за допомогою питань для самоперевірки.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка міжнародного права, написанні наукових статей, проходити додаткові онлайн курси з логіки.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки здобувача вищої освіти, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язкова вимога – дотримання норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Особлива увага звертається на недопущення плагіату. У разі виявлення ознак порушення правил щодо самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за роботу.

Присутність на лекційних на практичних заняття – обов'язкова. Під час як лекційних, так і практичних занять здобувачі вищої освіти мають право в

будь який час ставити викладачеві запитання з відповідної теми та запрошуються брати активну участь у дискусії.

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції, ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації). У разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим здобувачам вищої освіти.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Логіка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях, який передбачає застосування методів усного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, обговорення проблеми, розв'язання практичних завдань, тощо; методів письмового контролю: проблемно-пошукові роботи, розв'язання тестових завдань, контрольні роботи, підготовка есе у рамках запропонованих тем тощо; а також інноваційних методи контролю – проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, портфоліо, кейс-вимірювачі, есе-презентації, банки візуального супроводження, семінари-дискусії, мозкові атаки тощо. У ході практичного заняття здобувач вищої освіти може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять з кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 30 балів за один модуль), що включається до підсумкової оцінки знань;

- контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни здійснюється на останньому практичному занятті з кожного модулю у формі контрольної роботи, тестування тощо і оцінюється до 10 балів.

Максимальна оцінка з кожного модулю (з урахуванням оцінок за практичні заняття і оцінок за контрольні заходи) становить 30 балів.

Підсумки поточного контролю проставляються у відомість за накопичувальним принципом і є підставою для отримання здобувачем вищої освіти заліку з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді заліку. Залік виставляється на останньому семінарському занятті за результатами семінарських занять, як за умов дистанційного, так і аудиторного навчання. Оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК) в діапазоні від 0 до 100 балів. За кожен з трьох змістовних модулів здобувач вищої освіти повинен отримати від 20 до 30 балів. Мінімальна кількість балів для отримання «заліку» складає 60 балів за три змістовні модулі.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

